చీకటిలో చీలికలు

- గొల్లపూడి మారుతీరావు

ఈ నవల ముద్రితం కావడం యిది మూడోసారి. చాలా పాపులర్ కావడం వల్లకాదు - చాలాకాలం ఆగి ఆగి ప్రింటయింది. ఈ నవలకి ఎంతలేదన్నా 40 ఏళ్ళ వయస్సుంది ఎప్పుడూ ఎవరూ "అమ్మో - ఎంత మంచి నవల" అని అనలేదు. అయితే ఎక్కువమంది మహానుభావులు విమర్శించిన నవలగా దీనికి చిన్న ముందుమాట వ్రాయాలనిపించింది.

ఆ959 ప్రాంతంలో అప్పుడే చదువు పూర్తయి, నిరుద్యోగిగా వున్న రోజుల్లో ఈ నవల వ్రాశాను. అప్పటికి - బుచ్చిబాబు, చలం - యిలాంటి వారి ప్రభావం నా మీద వుంది. తెలిసిందంతా చెప్పెయ్యాలనీ, నాకు తెలిసిన రచయిత ఎంత గొప్పగా చెప్పాలనే యావ అప్పటిది. ఆ వాసన ఈ నవలలో ఎక్కువ. ఎలా కలిశారో పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యుల వారిని ఆ రోజుల్లో కలిశాను. వారిని ఈ నవలకి ముందుమాట వ్రాయమన్నాను. (ముందు మాటలూ, అంకితాలు బొత్తిగా అలవాటు లేదు) ఆయన వ్రాశారు. ముందుమాట వ్రాశారు గనుక విమర్శించలేదేమో కానీ, మొహమాటపడి బాగుందన్న గుర్తు.

ఆ962లో విశ్వనాధ సత్యనారాయణగారికి చిత్తూరులో సన్మానం జరిగింది. ఆయన గుంటూరు శేషేంద్రశర్మగారి (అప్పటి చిత్తూరు మునిసిపల్ కమిషనరు) యింట్లో బస చేశారు. అక్కడ నా నవలలో ఒకటి రెండు పేజీలు చదివారమో. ఆ సాయంకాలం సభలో ఆరుద్ర తమ కిన్నెరసాని పాటల్ని పిప్పరమెంటు పాకం అన్నందుకు ఆయన్ని తిడుతూ పనిలో పని నాకూ రెండు వడ్డించారు. "ఇందాక ఎవరో రచయిత నవల చూశాను. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మరో లోకంలోకి ఎగిరిపోతున్నాయంటాడు" ఇలా సాగింది. నాకు ఆ రచయిత ఎవరో వెంటనే అర్ధమయింది. నా పక్కన కూర్చున్న శేషేంద్రశర్మగారు, మల్లాది వసుంధరగారూ, మల్లాది రామచంద్ర శాస్త్రిగారూ యిబ్బంది పడుతున్నారు.

సభ ముగిసింది. రాత్రి విశ్వనాధ వారికి చెప్పినట్టున్నారు. ఆ విమర్శించిన రచయిత నేనేనని. మర్నాడు మధ్యాహ్న భోజనం శర్మగారింట్లో జి. కృష్ణగారూ, వి.డి. ప్రసాదరావుగారు ప్రభృతులు వచ్చిన గుర్తు. అప్పుడు ఈ ప్రసంగం టేపు వేశారు. నన్ను విమర్శించే ప్రసంగం వచ్చేటప్పటికి సత్యనారాయణగారు నావేపు తిరిగి "మిమ్మల్ని తిట్టినట్టున్నాను" అన్నారు నవ్వుతూ.

నేనూ నవ్వేసి "ఆ విధంగానయినా ఆ మాత్రం నవల చదివారు. అదీ నాకు ఆశీర్వాదమే" లాంటి మాటలేవో అన్నాను. ఏమయినా, విశ్వనాధ గారు కించపడ్డారు. అనవసరంగా నన్ను విమర్శించినందుకు. ఆయన "నిండు మనంబు నవ్యనవనీత సమానము" కోవలో మనిషి. ఆ ఆలోచన మనస్సులో పీకుతున్నట్టుంది. ఆ సాయంకాలం అప్పటి సంగీత నాటక అకాడమీ అధ్యక్ష్యులు, చిత్తూరు వారు విలాససభ అధ్యక్షులు ఆర్.బి రామకృష్ణరాజు గారు రామవిలాససభలో సభ ఏర్పాటు చేశారు. విశ్వనాధ వారు బజారుకెళ్ళి శాలువాలు కొనుక్కొచ్చి - ఆ సభలో మా రచయితలు - నేనూ, మధురాంతకం, పల్లంపాటి, రాజేంద్ర సదానంద (వీరంతా వున్న గుర్తు) అందరికీ శాలువాలు కప్పారు - అదీ వారి ఔదార్యం.

ఆ రోజుల్లోనే తిరుదణ్ణామలైలో వుంటున్న చలం గారి దగ్గరికి వెళ్తూండేవాణ్ణి. వారికి 'చీకటిలో చీలికలు' నవల పంపాను. "మీ పుస్తకం అందింది. ఈ నక్కకి అది కూజా భోజనం" అని వ్రాశారు.

తరువాత నాలుగైదు పుస్తకాలొచ్చాయి. "నర్తకి అదే పనిగా చదువుతోంది. అయ్యో అందరూ చచ్చిపోతున్నారే" అని మధ్య మధ్య బాధపడుతోంది అంటూ తరువాత చదివినట్టున్నారు.

"అందులో వర్ణనలన్నీ అనవసరం. కృత్రిమం మీరు కూడా అవన్నీ చూసి వుండరు" లాంటి వాక్యాలు గుర్తున్నాయి.

ప్రస్తుతం ఈ నవలని సవరణలు చేసి, కుదించి ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఆనాటి 'చీకటిలో చీలికలు' దగ్గర్నుంచి నిన్న మొన్నటి 'ఎరసీత' వరకు - ఓ రచయిత మానసిక పరిణామాన్ని తెలియజెప్పడం కూడా సమగ్ర సాహిత్య పరిచయ లక్షణం కనుక ఈ నవలకీ ఈ సంపుటాల్లో స్థానం వుంది.

(గత సంచిక తరువాయి)

కాలం గడుస్తున్న కొద్దీ తన తొందరపాటు తెలిసి వచ్చింది. కోపం, అభిమానం అన్నీ క్రమంగా తుడిచిపెట్టుకుపోయి వాటి స్థానే భయం, పిరికితనం, దైన్యతా తలెత్తాయి. దైనందిన కార్యక్రమమంతా తలక్రిందులయి ఏదో పెద్ద శూన్యం ఏర్పడింది. ఇంటిలోనే భరించలేని తీరికకూ, విశ్రాంతికీ బందీ అయ్యాడు.

ఎన్నాళ్ళుగానో పూనుకున్న రచన ముగింపుకు రాసాగింది. కొవ్వొత్తిలా తనకు తానే కాల్చుకునే వ్యక్తి ఎటూ చేతకానివాడయి తన మనస్సు మీదే తనకి విశ్వాసం పోయి, తనకి తెలీని శక్తులేవో తనలోనే ప్రతిఘటిస్తున్నట్లనిపించి, ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడు ప్రశాంతత కోసం. అదీ కథ.

పూర్తిచేసి బీచిలోకి వచ్చి కూచున్నాడు.

ఒక్కోసారి మరీ సానుభూతి కరువై బలరాందాసు దగ్గరికి పరిగెత్తి క్షమాపణ చెప్పుకుంటే బావుణ్ణనిపించేది. కానీ ఒక్క తిరుగుబాటుకి లొంగిపోతే మొదట నీలవేణి యింట్లో ఉంచుకోవడం, అమీనా పెళ్ళి, రవణకు సహాయం, తన వివాహం, వీటన్నిటికీ అర్థం వుండదు.

అప్పుడు వేయి సమస్యలౌతాయి. ఇదయితే ఒక్కటే. విసురుగా ముందుకు తోసుకు పరిగెత్తితే దాటుకుపోవచ్చు. లేచి ఇంటివేపు బయల్దేరితే, హఠాత్తుగా వచ్చి పద్మిని చెయ్యి పట్టుకుంది. వెనక్కి తిరిగి ఆశ్చర్యపోయాడు.

నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోతే "ఉద్యోగం పోయిందటగా?" అంది మెల్లగా.

తలూపాడు.

తరంగాలు లేస్తున్నాయి పడుతున్నాయి. కలలు విరిగి తిరిగి రూపొందుతున్నాయి.

"ఓసారి మా యింటికి రండి. అదిగో ఎదురుగ్గా కనిపించేదే"

మాట్లాడకుండా నడిచాడు. పద్మిని ఏదో చెప్పుకుపోతోంది. "మీతో పరిచయం లేకుండానే ఆయనకు మీరంటే చాలా యిష్టం. నేనే మీ గురించి అంతా చెప్పాను. చివరికి ఆఫీసులో మిమ్మల్ని ఏడిపించే విషయం కూడా ఇద్దరం నవ్వుకున్నాం. మొన్న మీ కోసం ఆఫీసుకు ఫోన్ చెయ్యమన్నాను. తీరా చూస్తే మీరు ఉద్యోగం మానేశారని తెలిసింది. ఎందుకు మానేశారు?"

"ఏమో తెలీదు"

"అదేమిటి? మరెలా రోజులు గడవడం. ఏమీ తెలీకుండా గడపడానికి మీకెవరైనా జీతం యిస్తే బావుణ్ణు"

నవ్వుతూ యాదృచ్ఛికంగా అనేసినా ఎంతో అర్థం తోచి విస్తుబోయాడు.

అతను బాధపడడం గమనించి "ఏమీ అనుకోకండి. నేను సాధారణంగా మాట్లాడే మాటల్లో ఏమీ అర్థం వుండదని అంటారాయన. అరుగో అబ్బాయిని ఎత్తుకు గుమ్మంలో నిలబడ్డారు ఆయన" అంది.

తలెత్తాడు వరదరాజులు. సన్నగా, పొడుగ్గా పద్మినికి వ్యతిరేకంగా కనిపించాడతను. సగం వరకూ బట్టతలా, కళ్ళద్దాలతో చూస్తే 40 ఏళ్ళ మనిషిలా కనిపిస్తాడు. సూటిగా మొనతేలిన ముక్కూ, భ్రుకుటి దగ్గర కలిసిన కనుబొమలూ, పెద్దకళ్ళూ.

నమస్కారం చేశాడు వరద.

"మిమ్మల్ని చూడగానే పోల్చేశాను నేను. మీరేం చెప్పనక్కర్లేదు. ఉన్నపాటునే మీ జీవితచరిత్రను వ్రాయగలన్నేను. అదంతా మీ స్నేహితురాలి ప్రత్యేకత" అన్నారాయన.

వీధి తలుపు మీద ఎర్రటి అక్షరాల్తో బోర్డు అతికించారు "టి. అశ్వత్థనారాయణ" అని.

''మీరు నా మాటల్ని లెక్కచేయని విషయం కూడా చెప్పాను లెండి'' అంది పద్మిని.

మాట్లాడే నాలుగు క్షణాల్లోనూ శలవు దినాన్ని పిక్‌నిక్ బయల్దేరిన స్నేహితుల్లాగా వాళ్ళిద్దరూ బ్రతుకుతున్నట్లు తోచింది వరదరాజులుకి. ఇద్దరి మధ్య ఏ తగాదాలూ లేవు.

ఏ దాపరికాలూ లేవు. కాకపోతే ఆమె కంటే అతను బాగా పెద్దవాడేమోననిపించింది. మిగతా పిల్లల్లాగ ఆమెను కూడా బుజ్జగిస్తూ మాట్లాడడం వరదకి నవ్వు తెప్పించింది.

''ఉద్యోగం మానేశారీయన'' మళ్ళీ జ్ఞాపకం చేసింది పద్మిని ఉండుండి.

ఆ విషయం గురించి ఏదో చెప్పాలనుకున్నట్లు, భుజం మీద వున్న కుర్రవాణ్ణి కింద వదిలేసి తువాలు భుజం చుట్టూ తిప్పుకున్నారు అశ్వద్ధనారాయణ.

''ఎందుకు మానేశారు సార్. కొన్ని కష్టాల్ని, అవమానాల్నీ భరిస్తూ పోతుండాలి. మాట పట్టింపులు ప్రాణం తీస్తాయి. ఓసారిలాగే ఖర్గపూర్ మా స్నేహితుడొకడు''

''సరే, ఇప్పటి విషయానికి రండి'' అంది పద్మిని సిగలో పిన్నులు ఒక్కటొక్కటే తీసి పక్కన పెడుతూ. మధ్యలో ఆపుజేసినందుకు బాధపడకపోవడమే కాకుండా వరద వేపు చూసి నవ్వేసి ''చూశారా సార్ ఉద్యోగం కన్నా కష్టం ఇలాంటి భార్యను భరించడం. దీన్ని భరిస్తున్నాక నాకు ఉద్యోగం భరించలేనన్న భయంలేదు. నా పిల్లలందర్నీ కాన్వెంట్ చదువు మాన్పించి, యింటిదగ్గరే ట్యూషన్ పెట్టి, దీన్ని మాత్రం కాన్వెంట్‌లో జాయినుచేయాలనుకుంటున్నాను'' అన్నాడు.

పద్మిని ఫక్కున నవ్వేసి చిన్నవాణ్ణి తీసుకు లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

అప్పటికి స్థిమితపడి ''అయితే ఇప్పుడేం చెయ్యదలచుకున్నారు?'' అనడిగాడు అశ్వత్థ నారాయణ.

''ఇంకా ఏమీ ఆలోచించలేదు నేను'' అన్నాడు నిర్లిప్తంగా.

మూడు క్షణాల నిశ్శబ్ధంగా కూచుండిపోయాడు అశ్వత్థ నారాయణ ఏదో ఆలోచిస్తూ.

బోర్న్‌విటా కలుపుకుని, పద్మిని వచ్చింది ఏం చేశారంటూ.

''అదే, యింకా ఏం చెయ్యాలో తెలీలేదు'' అని క్షమాపణలు చెప్పుకున్నాడు ఆయన.

బోర్న్‌విటా సగం గొంతులో వుండగా ఏదో గుర్తుకొచ్చి చెప్పబోయి పొలమారి, నెత్తికొట్టుకున్నాడు ఊపిరి తిరక్క.

పద్మిని ఒకటే నవ్వు. ఆమెను చూసి పిల్లలంతా నవ్వు ప్రారంభించారు. వరదరాజులుకీ నవ్వాగలేదు.

క్షణంలో తేరుకుని ''చూశారండీ వీళ్ళు? సర్కసులో జంతువునిలాగా ఆడిస్తారు వీలయితే'' అని లేచి పెళ్ళానికి ఓ మొట్టికాయ పెట్టాడు.

''ఏదైనా తేల్చిచెప్పి పంపాలి అతన్ని. లేకపోతే మీ ఆఫీసులో చేర్చుకోండి'' అంది అల్లరిగా.

''పోనీ నీ పిల్లలందరికి ప్రైవేటు మేష్టారిగా వేసుకో, అంతా తేల్చేశాను. నువ్వా గ్లాసులు పెట్టిరా ముందు'' అన్నాడు.

మళ్ళీ కుర్చీలో కుదురుగా కూచుని ''మద్రాసు వెళ్తారా? నాకో మంచి స్నేహితుడున్నాడక్కడ. నన్ను చూసి వాణ్ణి చూడనక్కర్లేదు. అచ్చు నాలాగే వుంటాడు. ఈ మధ్య ఓ పత్రిక ప్రారంభిస్తున్నానని చెప్పాడు. మీరు వెళ్తానంటే ఉత్తరం వ్రాసి యిస్తాను. మీకా ఉద్యోగం సరిపోతుందని నా వుద్దేశం''

ఆలోచిస్తున్నాడు వరద.

''ఏమిటేమిటీ?'' అని వచ్చింది పద్మిని.

మళ్ళీ అంతా ఓపిగ్గా చెప్పాడు అశ్వత్థనారాయణ. పూర్తిగా వినకుండానే "భేష్! అసలిలాంటి వుద్యోగమే ఈయనకి బావుంటుంది. నాకు తెలుసు. నేనూ చూసేదాన్ని. ఈయన ఫైళ్ళన్నీ తప్పుల తడకగా వుండేవి. వాటిని దిద్దడానికి మరో గుమస్తాని వేసుకోవలసి వచ్చింది" అంది నవ్వుతూ.

"ఏమంటారు చెప్పండి. మీరూ సరేనంటే యిప్పుడే రాస్తాను. మొదట బ్రతుకులో దారి ఏర్పరచుకున్నాకే ఏదన్నా చేస్తే బావుంటుందని నా వుద్దేశం" అన్నాడు.

"ఆయన యింకా ఏం చెప్తారండీ. మీరు మొదట వ్రాయండి" అని తొందరపెట్టింది పద్మిని.

ఉన్నట్లుండి "వెళ్ళలేనండి" అని వరద అంటే యిద్దరూ తెల్లబోయారు.

"అదేం?" అంది పద్మిని ఆశ్చర్యపోతూ.

"చెల్లెలి పెళ్ళి తలపెట్టే ప్రయత్నంలో వున్నాను. ఇప్పట్లో ఆ పని చాలా అవసరం. ఈ పరిస్థితుల్లో ఊరుదాటి పోవడం పడదు" అన్నాడు నిశ్చయంగా.

అశ్వత్థనారాయణ ఏదో చెప్పబోయి మళ్ళీ మామూలుగా వూరుకున్నాడు. పద్మిని కూడా ఏదో చెప్పబోయి బాధపడతాడేమోనన్న భయంతో ఆగిపోయింది. అతని వ్యక్తిగత విషయంలో జోక్యం చేసుకోలేక ఇద్దరూ ఒకరినొకరు చూసుకు ఆగిపోయారు. అరగంట తర్వాత వెళ్తానని లేస్తే "మద్రాసు వెళ్ళడం మంచిది. మళ్ళీ ఆలోచించి చూడండి. అందువల్ల మీ పనులేం ఆగిపోవు" అంది పద్మిని.

సహకారం చెయ్యాలని తప్ప యింకే ఆతృతలేని పెద్దకళ్ళని చూసి నీరసంగా నవ్వుకున్నాడు వరద.

"నీకు తెలీదు పద్మినీ, నా పరిస్థితి అంతగా బాగోలేదు. ఇది విచిత్రమయిన సమయం. గులాబికి వయస్సు మించిపోయింది."

కనిపించినంత వరకూ వరదరాజుల్ని చూస్తూ నిలబడింది. ఉద్యోగం యిప్పిస్తానంటే ఎవరన్నా మానుకుంటారా అని ఆశ్చర్యపడింది. తనకు తెలిసినంతవరకూ బ్రతకడం ఒక్కటే ధ్యేయం.

ఆమె దిగ్భ్రమ చూసి అశ్వత్థనారాయణ నవ్వాడు. "ఆయనకేమీ అక్కరలేదు. ఇంటి దగ్గర వున్న ప్రశాంతి, నిశ్శబ్దం కావాలి. అందుకే ఎక్కడికి వెళ్ళడానికి యిష్టం లేదు" అన్నాడు.

నిజమేనేమో అనుకుంది పద్మిని.

ఆలస్యంగా వరద యించికొచ్చేసరికి గులాబి, నీలవేణి తన కోసం ఆతృతగా కనిపెట్టుకుని కూచున్నారు.

"ఇంత ఆలశ్యమయిందేం అన్నయ్యా! నాకు భయమేసింది."

ఆమె ముఖాన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు వరదరాజులు. ఉద్యోగం లేని తనకు ఆత్మహత్య చేసుకోవడానికి హక్కు లేదని అప్పుడు అర్థమైంది. నవ్వుకొన్నాడు. నీలవేణి ముఖంలోనూ భయం తెలుస్తోంది.

బట్టలు మార్చుకొందుకి యింట్లోకి నడుస్తూ "నేను చచ్చిపోను" అన్నాడు యిద్దరికీ వినిపించేట్లు.

భోజనం చేస్తూంటే అసలు విషయం చెప్పాడు. అంతా చెప్పి "ముఖ్యంగా ఒకటే కారణం గులాబి విషయం. అది జరగనిదే ఏ పనీ చెయ్యదల్చుకొలేదు" అంటే మొదటి సారిగా చికాకుతో, అతని బలహీనత మీద తిరగబడింది గులాబి.

"అంతకంటే నాకు చేతకాదని చెప్పవలసింది. నువ్వేపనయినా ధైర్యంగా చేస్తావనుకునేదాన్ని. ఈ పెళ్ళి మిషతో మానేసి నువ్వు సాధించేదేమిటి? వున్నపాటునే వుద్యోగం మానేశావు. అభిమానం పేరు చెప్పుకుని. కానీ నీ చేతకానితనం చూసి నేనూ, వదినా ఎంత బాధపడుతున్నామో నీకు తెలీదు. ఛీ! అంతా తారుమారు చేసేస్తావు నువ్వు" అని విసుక్కుంటూ అక్కణ్ణుంచి లేచిపోయింది.

భోజనం చేస్తున్నవాడల్లా వరదరాజులు అప్రతిభుడయి స్తంభించిపోయాడు.

తలెత్తితే ఎప్పుడూ మాట్లాడని గులాబి ఆవేశం చూసి, ఈ హఠాత్పరిణామానికి నిర్విణ్ణురాలయిన నీలవేణి ముఖం ఎదురయింది.

ఓ రోజు వుదయాన్నే ఎనిమిదేళ్ళ కుర్రాడు గేటు తలుపు తెరుచుకుని లోపలికి వస్తే గన్నేరు చెట్టు పువ్వులు కోస్తున్న గులాబి ఆశ్చర్యపోతూ చూసింది.

తెల్లలాగూ, ఎర్రచారల బనీనూ, తొడుక్కున్న ఆ ఉంగరాల జుత్తు అబ్బాయిని ఎంతగా చూస్తూండిపోయింది.

గన్నేరు చెట్టువరకూ నడిచివచ్చి పెద్ద కొమ్మునీడలో నించున్నాడు.

కాస్సేపాలోచించి "మా నాన్నగారి సైకిలు మీ యింట్లో వుండిపోయిందండి" అన్నాడు.

ఆ కుర్రాడి మాటల్లో అణకువ, సాత్వికత ఎవరినో గుర్తుపట్టిస్తున్నాయి. కళ్ళల్లో సౌమ్యత తనకు చాలాకాలంగా తెలిసినట్లు గులాబి మనస్సుకు తోచసాగింది. మాటల్ని మరిచిపోయి ముఖాన్ని చూస్తూ నిలబడింది. సంస్కారం లేక నుదుటిమీద పడ్డ జుత్తును లాగు జేబులోంచి చేయి తీసి చెవిపక్క దోపుకున్నాడు.

"నీ పేరేమిటి బాబూ?"

సగం బొట్టు చెరిగిన ఆమె ముఖాన్ని చూసి చెప్పనా, వద్దా అని క్షణం తటపటాయించాడు.

"కవి"

"ఎందుకొచ్చావు?"

"మా నాన్నగారి సైకిలు యిక్కడ వుండిపోయింది."

మాటలు విని వరదరాజులు పైకి వచ్చాడు. తమాషాగా అతన్ని చూడగానే ఎవరో చెప్పినట్లు నమస్కారం చేసేశాడు కుర్రాడు.

"మా నాన్నగారి సైకిలు" అన్నాడు మళ్ళీ.

"మీ నాన్నగారెవరు?"

ఎలా చెప్పాలో తెలీక చెట్లవేపు తలతిప్పి అటూ యిటూ చూసి, చివరకి వరద ముఖంలో ఆశ్చర్యం చూసి తెల్లబోయాడు. వసారా మెట్లన్నీ వరసగా ఎక్కిలాగు జేబులోంచి ఫోటో తీసి అతనికిచ్చాడు.

ఫోటో చూస్తూనే నివ్వెరపోయాడు వరదరాజులు. "రామ్మూర్తిగారు మీ నాన్నగారా?" అంటే గులాబి తుళ్ళిపడింది.

"ఆయనేరీ?"

కాస్సేపాగి "మొన్న ఆదివారం చచ్చిపోయాడండి నాన్న" ఏడవడం కూడా తెలీని గొంతుకతో చెప్పాడు కవి. చిన్న పెదాలు మాటలకి వణికాయి.

అచేతనంగా శిలాప్రతిమలా వుండిపోయాడు వరద.

గులాబి రెండు చేతుల్తో ముఖం కప్పుకుని గన్నేరు చెట్టుకు ఆనుకుంది. మంచునీళ్ళు వర్షంలా నేలనపడి వాకిలంతా తడిసింది. దుఃఖంతో గొంతు బొంగురయింది. అన్నయ్య చేయి తనని తాకేసరికి దుఃఖం కట్లు తెగింది. ఒక్కమాటన్నా చెప్పకుండా లోపలికి పరిగెత్తింది గులాబి.

నీలవేణి నిర్ఘాంతపోతూ బయటికి వచ్చింది. "ఏమిటి?"

మాటకి ముందు జీర అడ్డుపడి ఎంత ప్రయత్నించినా మాట పెగలడం లేదు వరదకి. తన ఆశలమీద యిది చివరి గొడ్డలిపెట్టులాగ, తలమీద ఉన్నట్లుండి ఎవరో తీరని అఘాతం కలిగించినట్లు అనిపించింది. నోరిప్పితే ఏడుపు తోసుకొస్తుందేమోననిపించింది.

ఇటు తిరిగితే కళ్ళ నీరు నింపుకున్న వరద, దిమ్మరపోయి నిలబడ్డ నీలవేణి కనిపించేసరికి ఏమీ అర్థంకాక విస్తుపోయాడు. నాన్న జ్ఞాపకం వచ్చేసరికి, ఏడవాలనిపించి పెదాలు వణికాయి. కానీ భయపడి వూరుకున్నాడు.

"రామ్మూర్తిగారు చచ్చిపోయారు. ఆయన కొడుకు ఈ కుర్రాడు. సైకిలు కోసం వచ్చాడు"

ఉన్నట్లుండి ఏమీ జబ్బులేకుండా రామ్మూర్తి మరణించినట్లు తెలిసింది.

ఇన్ని నిరాశల మధ్య వెంకటపతి మాటలు హఠాత్తుగా గుర్తుకొచ్చాయి.

"జీవితం నుంచి ఏమీ ఆశించకుండా అది యిచ్చేవన్నీ పుచ్చుకుని తృప్తిపడడంలో ఎంతో ఆనందం వుంది"

కవిని వెంటబెట్టుకుని పాత ఆఫీసుకు వస్తే గుమాస్తాలందరూ ఒకరి ముఖం ఒకరు చూసుకుని, కళ్ళతో అర్థాలు మార్చుకుని నవ్వుకున్నారు. బలరాందాసు పాతనవ్వునే నవ్వి, సకిలించి, పిలకముడి వేసాడు.

"నేనెప్పుడో అనుకున్నాను, నువ్వు కాస్త ఆలోచించే మనిషివని. అయితే ఎప్పుడు జాయినవుతావు ఉద్యోగంలో? నీ సీటింకా ఖాళీగానే వుంది. రాజీనామా కాగితం కూడా నా దగ్గరే వుంది" అన్నాడు తను గుక్క తిప్పుకోకుండా.

వరదరాజులు నవ్వాడు. "ఉండనీయండి దాన్ని - అనవసరమని మరోసారి నిర్ధారణ చేసుకున్నాక పంపవచ్చు. ఇవాళ రెండోసారి ఉద్యోగం మానేయడం అనే మంచిపని చేశానని నిర్ధారణ చేసుకున్నాను."

గది బయట గుమాస్తాలందరూ వినేట్లు చెపితే బలరాందాసు మొదట తెల్లబోయాడు. పాతబిగువుతో భ్రుకుటిముడిచి, వరద నీడలో ఒదిగి నిలబడ్డ కవిని పలకరించాడు.

"మరెందుకొచ్చా? పనిచెయ్యక ఎవర్నీ సాధించేది లేదు. పెద్దవాణ్ణి కనక చెప్పాను. మానేస్తే ఆ సీటు రామ్మూర్తికి యిస్తాను" అని పనిచూసుకోవడానికి ఫైళ్ళ కట్టముందుకి లాక్కున్నాడు బలరాం దాసు.

బలరాందాసు గది చుట్టూ గుమస్తాల చెవులు మొలిచాయి.

"ఈసారి వరదరాజులుకి మరీ మతిపోయినట్లుంది" అనుకున్నారంతా.

"నా గురించి రాలేదివాళ. ఈ కుర్రాణ్ణి చూడండి."

కళ్ళద్దాల మీద నుంచి సగం క్రిందనుంచి సగం చూసి "ఏమిటి?" అన్నాడు దాసు.

"రామ్మూర్తిగారి కొడుకు యితను. అయిదురోజుల క్రిందట ఆయన పోయారు"

నిర్ఘాంతపోయాడు బలరాందాసు.

"నిజం"

"కుర్రాడికి అంతా చెప్పడం చేతకాలేదు. కానీ ఆయన సైకిలు యిక్కడ వదిలేసినట్లున్నారు. దాన్ని తీసుకుపోవడానికి వచ్చాడు"

క్షణకాలం మాట్లాడలేకపోయాడు దాసు. నిజంగానే కుర్రాడిని చూస్తూ చాలా బాధపడ్డాడు. ఏదో జాలిపడుతూ గొణిగాడు. లేచి ఓసారి బయటికివెళ్ళి వచ్చి కూచున్నాడు.

"అయితే యిప్పుడేం చేద్దామంటావ్?" అనడిగాడు అమాయకంగా.

"మీకు సాధమయితే ఆఫీసులో ఏదైనా వసూలు చేసి యీ కుర్రాడికి యిచ్చి పంపండి. చూస్తూంటే రామ్మూర్తిగారి కుటుంబమంతా బీదస్థితిలో ఉన్నట్లుంది" అని. బలరాందాసు యింకేమో చెప్పేలోగా బయటికి వచ్చాడు.

కుర్రాడు బిత్తరపోయి అక్కడే నిలబడిపోయాడు.

తలకు పోసిన చెమటను తుడుచుకుంటూ లేచి కుర్రాడి తల నిమిరాడు దాసు. ఎన్నాళ్ళుగానో ఉన్న కర్కశత్వం, కుటిలత్వం వాడి మొహం చూస్తూనే జారిపోయినట్లనిపించాయి.

"ఎంతపని జరిగిందిరా బాబూ!" అన్నాడు.

వాడిని వెంటబెట్టుకుని స్వయంగా ఆఫీసంతా తిరిగి రెండు వందలు పోగుచేసి నౌకరుకు యిచ్చి కుర్రాడిని యింటికి పంపించాడు.

"నువ్వు కావాలి నాకు" అని వినత చీకట్లో కళ్ళు విప్పి అంటే మనస్సంతా దాచుకుని నవ్వి "నీకేం కావాలో నీకు తెలీదు" అనేశాడు.

అయిదేళ్ళ తర్వాత మళ్ళీ యిప్పుడు తనే ఆ ప్రశ్న వేస్తే "అమ్మో! సంఘం" అంటుందేమో.

లేకపోతే విచిత్రంగా చూసి, అంతలో నవ్వేసి "ఈ పిల్లలూ, నా భర్తా కాపురం" అంటుంది బహుశా.

నవ్వొచ్చింది వరదరాజులుకి.

చీకటిపడుతున్న కొద్దీ నడక అలసట కలిగిస్తోంది. కాలనీకి రెండు ఫర్లాంగుల చివర దింపేశాడు. బస్సులో దూరంగా ఫ్యాక్టరీ పొగలూ, సంస్కారం లేని పనివాళ్ళ గుంపులూ, ఇసుకలో పేర్చిన బొమ్మరిళ్ళలాగా కనుచూపు మేర వరకూ ఒకే రకం యిళ్ళూ వాటి వెనక రెక్క తెగిపడిన పక్షుల్లా విమానాలతో ఎయిరోడ్రోం హైదరాబాదు నగరం దాటి వచ్చి మొదటిసారి విశ్రాంతిగా గాలి పీల్చుకున్నాడు వరద.

వెలుగునీడలతో ఆకాశం సందిగ్ధంలో పడ్డ నేరస్థుడి మనస్సులా వుంది 165వ నెంబరు యిల్లు వెదుక్కుంటూ నడిచాడు వరద. 164 దాటేసరికి వినత గొంతు గుర్తుపట్టాడు. కూతురుతో ఏదో అరుస్తోంది. ముందు వాకిలి దాటాక పెద్ద గేటు. వసారాలోని సోఫాలో వెల్లకిలా పడుకుంది. గుండెమీద తలపెట్టుకుని కూతురు పడుకుని వచ్చీరాని ఇంగ్లీషు భాషలో పద్యం చదువుతోంది.

వరదగేటు తలుపు తీసుకుని లోపలికి వస్తే మొదట అమ్మాయి లేచి "ఎవరు?" అంది.

వినత తుళ్ళిపడి లేచి మనిషిని గుర్తుపట్టలేక వాకిట్లో దీపం వెలిగించింది.

అతన్ని పోలిక పడుతూనే "వరదా, నేననుకుంటూనే వున్నాను నువ్వు వస్తావని నిన్ననే ఆయనతో ఉత్తరం వ్రాయమని చెప్పాను. మీ ఆవిణ్ణి తీసుకురాలేదేం? ఆమె అందాన్నీ, మంచితనాన్నీ కొరుక్కు తినేస్తానని భయమా? నిలబడిపోయావేం? కూచో" అని నౌకర్ని పిలిచింది.

వెనకనుంచి దీపపు వెలుగు పడుతూండడం వల్ల ఇంకా వంపులు మలచని రాతి విగ్రహంలాగా కనిపిస్తోంది వినత.

కుర్చీలో కూచుంటే క్రిందికి లాగేస్తున్నట్లనిపించింది.

"మా రెండోవాణ్ణి చూశావా? వీడిపేరు శివుడు. నాకంటే బాగా అల్లరి చేస్తాడు" అంది సన్నజాజి మొగ్గల్ని వాకిలంతా జల్లుతూ పచార్లు చేస్తున్న కుర్రాణ్ణి చూపిస్తూ.

"దీని పేరు కాశీ. మా పెద్దమ్మాయి. అంతా మా నాన్న పోలిక. కొన్నాళ్ళు అమ్మా, నాన్నా దగ్గర ఉంచితే మరో వినత తయారవుతుందని నువ్వే అన్నావుగా? సందేహం లేదు" అంది నవ్వుతూ.

ఇవేవీ పట్టటం లేదు తనకి. స్తంభం నీడలోకి ముఖాన్ని తిప్పుకుని కాలం కొత్తగా మలచిన ఆకృతిని చూస్తూ కూచున్నాడు వరదరాజులు.

"అలా చూస్తావేం నన్ను?" అంది కొడుకు తలమీద చుబుకం ఆనిస్తూ.

ఇంకా వరద మాట్లాడకపోతే "చాలా అసహ్యంగా తయారయాను కదూ? బొద్దుగా, నిండుగా. మళ్ళీ నీలాంటి వాళ్ళతో మాట్లాడితే చాలు మామూలు మనిషినయిపోతాను.

"ఇక్కడెలా వుంటోంది నీకు?"

"నాకేం హాయిగా వున్నాను. మొన్ననే అంటే దీపావళి తొలి రోజుల్లో ఈ సన్నజాజి వేశాను. అప్పుడే చూడు ఎలా పాకిపోయిందో" అతని ముఖంలో పరిహాసాన్ని చూసి ఆగిపోయింది. "పోనీ అవన్నీ. నాకేం మాట్లాడాలో తెలియడంలేదు. అక్కడి విషయం చెప్పు. నీలవేణి నీతో సరిగా వుంటోందా?"

"ఉండటం లేదు"

"అదేం?" అని దిగ్భ్రమ చెంది, వరద ముఖం సూటిగా చూసి నవ్వేసింది. "ఓ! నువ్వేం చెప్పవు. అందుకే ఆవిణ్ణి తీసుకురమ్మన్నాను. ఒక్కటి చెప్పు. నేనంటే ఈర్ష్యా ఆవిడకి?"

వింతగా చూశాడు. "ఎందుకూ?"

"నువ్వన్నీ ఆమెతో చెప్పేసి వుంటావు అప్పటి విషయాలు. ఇద్దరూ నా పిచ్చికి నవ్వుకుని వుంటారు. అవునా?"

ఆలోచిస్తున్నాడు వరద. "ఆ విషయాలన్నీ నేనే మరిచిపోయాను."

"పోనీలే అదంతా సుజాత ఎందుకు ఆత్మహత్య చేసుకుందంటావ్?"

"సుఖం కోసం"

ఫక్కున నవ్వేసింది. "అయితే సుఖం కావాల్సిన వాళ్ళంతా చచ్చిపోవాలంటావ్? నాకు మాత్రం వెయ్యేళ్ళు బ్రతకాలని వుంది బాబూ!"

కుర్రాణ్ణి గుండెకు గట్టిగా హత్తుకుని ముందుకూ, వెనక్కూ ఊగుతూ అంది.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments